

This is the **published version** of the bachelor thesis:

Gironés Avante, Biel; Khayrizamanova, Irina, dir. Albània entre dos mons : geopolítica extracomunitària i condicionalitat europea. 2025. (Grau en Ciència Política i Gestió Pública)

This version is available at <https://ddd.uab.cat/record/321264>

under the terms of the license

Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia

**Albània entre dos mons:
Geopolítica extracomunitària i condicionalitat europea**

Treball de Fi de Grau

Grau en Ciència Política i Gestió Pública

Biel Gironès Avante

Tutora: Irina Khayrizamanova

Maig de 2025

RESUM

Aquest treball analitza de manera crítica com les relacions exteriors i els acords comercials d'Albània amb actors extracomunitaris —com Turquia, la Xina, els Emirats Àrabs Units i els Estats Units— incideixen en el seu procés d'integració a la Unió Europea. S'adopta una metodologia qualitativa de caràcter interpretatiu, basada en l'estudi de cas, l'anàlisi documental i una entrevista semi-estructurada amb l'exministre i analista Genc Pollo. A partir d'aquest enfocament, s'examinen dues hipòtesis complementàries: d'una banda, que les aliances amb tercers països poden reforçar el valor geoestratègic d'Albània; de l'altra, que la Unió Europea respon a la competència geopolítica amb una estratègia adaptativa que tendeix a relativitzar les condicions normatives tradicionals. Els resultats mostren que el cas albanès exemplifica la tensió estructural entre els principis fundacionals de la UE i les seves dinàmiques estratègiques, en un context marcat per la multipolaritat, l'estabilitat condicionada i la redefinició dels límits de la condicionalitat europea.

Paraules Clau: *Albània, integració europea, geopolítica, actors extracomunitaris, condicionalitat normativa.*

ABSTRACT

This thesis critically examines how Albania's external relations and trade agreements with non-EU actors —such as Turkey, China, the United Arab Emirates, and the United States— affect its integration process into the European Union. A qualitative and interpretative methodology is adopted, based on a case study, documentary analysis, and a semi-structured interview with former minister and political analyst Genc Pollo. Within this framework, two complementary hypotheses are explored: first, that alliances with third countries may strengthen Albania's geostrategic value; and second, that the European Union, confronted with increasing geopolitical competition, adopts an adaptive strategy that tends to relativize its traditional normative conditionality. The findings reveal that the Albanian case exemplifies the structural tension between the EU's foundational principles and its strategic behaviour, in a context shaped by multipolarity, conditional stability, and the redefinition of the boundaries of European conditionality.

Keywords: *Albania, European integration, geopolitics, non-EU actors, normative conditionality.*

Dedico aquest treball de final de grau als meus pares, Rosa i Bruno. Gràcies per deixar-me volar sense por.

També als meus amics, la meva família escollida, per ser un refugi constant i sincer.

Gràcies per ser-hi sempre.

Índex

Introducció	1
2. Metodologia	2
3. Marc Teòric	4
3.1.1. Europeisme: La UE com a projecte d'integració i cooperació	4
3.1.2. Realisme ofensiu i lògiques geopolítiques en l'estratègia europea als Balcans	5
4. El procés d'adhesió d'Albània a la Unió Europea	7
4.1. Història i context polític de l'adhesió	7
4.2. Situació actual i principals obstacles	8
5. Albània i les seves relacions comercials amb actors externs a la UE	10
5.1. Les Zones de Desenvolupament Tecnològic i Econòmic	10
5.2. Inversions estratègiques extracomunitàries a Albània	11
5.2.1. Turquia: Aliances polítiques i econòmiques	11
5.2.2. Estats Units: Cooperació estratègica i inversions clau	12
5.2.3. Emirats Àrabs Units: Relacions financeres i projectes de desenvolupament	13
5.2.4. República Popular de la Xina: Inversions en infraestructures	14
5.3. Impacte geopolític d'aquestes relacions	16
5.3.1. La resposta de la UE davant la presència d'aquests actors	16
6. Els riscos i oportunitats per Albània en el seu procés d'adhesió	18
6.1. Dilemes estratègics i riscos normatius	18
6.1.1. Avantatges i inconvenients de la seva estratègia de multipolaritat	18
6.1.2. Dependència econòmica versus integració política	19
7. Anàlisi de resultats	20
7.1. Valor geoestratègic d'Albània	20
7.2. La UE davant el dilema normatiu	21
8. Reflexions finals	23
9. Bibliografia	25
10. Webgrafia	26
Annexos	30
1. Transcripció Entrevista Genc Pollo	30

Introducció

En els darrers anys, el procés d'integració europea dels Balcans Occidentals s'ha consolidat com un dels principals reptes estratègics i normatius de la Unió Europea. Malgrat els compromisos formals expressats per les institucions comunitàries, l'adhesió efectiva d'estats candidats com Albània avança a un ritme lent i condicionat per una combinació de factors interns i externs. D'una banda, la consolidació de l'estat de dret, la lluita contra la corrupció i la reforma institucional continuen essent requisits clau del procés d'adhesió. De l'altra, la presència creixent d'actors extracomunitaris —com Turquia, la Xina, els Emirats Àrabs Units o els Estats Units— ha introduït noves variables geopolítiques que influeixen tant en les estratègies d'Albània com en la resposta europea. En aquest context, sorgeix la següent pregunta de recerca:

Com influeixen les relacions exteriors i els acords comercials d'Albània amb actors no comunitaris en el seu procés d'integració a la Unió Europea?

El treball parteix de dues hipòtesis complementàries que estructuraran l'anàlisi.

En primer lloc, s'explora la possibilitat que les relacions d'Albània amb actors no comunitaris contribueixin a millorar la seva posició econòmica i estratègica, fet que podria incrementar el seu atractiu com a futur estat membre de la UE. Aquesta primera hipòtesi, inspirada en el marc del realisme ofensiu, parteix de la idea que l'estabilitat macroeconòmica i la centralitat geopolítica poden reforçar la percepció d'Albània com a soci valuós en el context europeu.

En segon lloc, es formula la hipòtesi complementària segons la qual la Unió Europea, davant la intensificació de la competència estratègica als Balcans Occidentals, podria respondre adoptant una lògica geopolítica reactiva. Això implicaria una acceleració del procés d'adhesió d'Albània amb l'objectiu de contrarestar la influència d'altres potències i consolidar la seva esfera d'influència regional.

Així doncs, el treball analitza el cas albanès com una expressió concreta d'aquest equilibri inestable entre normativitat i estratègia, entre els principis fundacionals de la UE i la realitat d'un sistema internacional marcat per la multipolaritat i per les oportunitats que aquest presenta en escenaris de competència geopolítica creixent.

2. Metodologia

Aquest treball adopta una metodologia qualitativa de caràcter interpretatiu, orientada a analitzar com les relacions exteriors d'Albània amb actors no comunitaris influeixen en el seu procés d'integració a la Unió Europea. Aquest enfocament es fonamenta en els plantejaments metodològics d'Alan Bryman, exposats a *Social Research Methods* (5a edició, 2016), amb especial atenció al capítol 22, on es defensa l'anàlisi de documents com una tècnica rigorosa dins la recerca qualitativa, especialment en l'àmbit de la política i les relacions internacionals. També es tenen en compte els principis metodològics recollits per Christopher Lamont a *Research Methods in International Relations* (2015), especialment pel que fa a l'ús del cas d'estudi únic com a eina d'anàlisi aplicada a contextos geopolítics complexos, com el dels Balcans Occidentals.

La recerca empírica combina anàlisi documental i interpretació teòrica. El corpus d'anàlisi inclou una selecció acurada de documents oficials de la Comissió Europea, el Parlament Europeu i el Consell de la UE; informes d'organismes internacionals com l'EEAS, l'FMI i el BERD; dades econòmiques i comercials actualitzades; així com fonts periodístiques especialitzades i literatura acadèmica indexada.

Concretament, i gràcies al contacte establert amb l'Albanian Institute for International Studies (AIIS) —un dels principals centres de recerca sobre afers internacionals i polítiques públiques a Albània—, vaig tenir l'oportunitat de realitzar una entrevista online amb Genc Pollo el dia 13 de maig de 2025. Pollo és una figura clau dins l'escena política i intel·lectual albanesa: cofundador del Partit Democràtic als anys noranta, ha ocupat càrrecs com el de ministre d'Educació i Ciència, ministre per la Innovació i la Tecnologia, i diputat al Parlament d'Albània. Conegut per la seva visió crítica, però informada sobre la integració europea i la presència d'actors geopolítics a la regió, la seva aportació ha estat essencial per entendre el posicionament d'Albània des d'una perspectiva interna, institucional i estratègica.

Tota la informació recollida i analitzada en aquest treball es circumscriu temporalment al període 2022–2025. Aquesta limitació temporal s'ha establert per assegurar la rellevància i actualitat de les dades, tenint en compte que aquest és un moment clau en el desenvolupament del procés d'adhesió d'Albània i en la redefinició geoestratègica de la regió dels Balcans. Per tant, les conclusions d'aquest estudi han de ser llegides dins d'aquest marc cronològic específic.

Quant als criteris de selecció de fonts, s'han tingut en compte tres requisits principals: (1) la fiabilitat institucional, prioritzant fonts oficials i reconegudes en l'àmbit de la política internacional; (2) la pertinència temàtica, centrant-se en textos que aborden directament el procés d'integració europea, les relacions comercials i la competència geopolítica; i (3) l'actualitat, seleccionant principalment fonts publicades entre 2022 i 2025. Aquests criteris han permès garantir un enfocament rigorós i coherent amb els objectius de la recerca.

L'estratègia analítica escollida és abductiva, combinant un guiatge inicial a partir de marcs teòrics (com el realisme ofensiu i l'europeisme) amb una revisió flexible i oberta de les hipòtesis inicials a partir de l'evidència empírica recollida. Aquest enfocament permet un diàleg constant entre teoria i dades, i es troba àmpliament justificat en la literatura metodològica qualitativa (Bryman, 2016; Lamont, 2015).

Finalment, el disseny de cas únic aplicat al cas d'Albània es justifica per la seva posició estratègica dins de l'espai europeu ampliat i per la seva exposició directa a dinàmiques d'influència extracomunitària. Aquest enfocament no només permet una comprensió més profunda del cas albanès, sinó que també contribueix a una reflexió crítica sobre els límits de la política d'ampliació de la Unió Europea en un context internacional marcat per la multipolaritat i la competència per la influència regional.

3. Marc Teòric

Aquest marc teòric, estructurat en dues parts, proporciona les bases conceptuals per analitzar com les relacions exteriors i els acords comercials d'Albània amb actors no comunitaris influeixen en el seu procés d'integració a la UE, a partir de dues hipòtesis clau basades en el realisme ofensiu i en una lectura geopolítica del projecte europeu.

3.1. Teories de les relacions internacionals aplicades al cas d'Albània

3.1.1. *Europeisme: La UE com a projecte d'integració i cooperació*

L'Europeisme entén la Unió Europea com un projecte que busca superar les limitacions de l'estat-nació a través de formes de govern supranacionals (Rosamond, 2000). En el cas d'Albània, l'Europeisme actua com a motor d'estabilitat, modernització i democratització, tal com s'ha vist en altres països de l'Europa Central i de l'Est (Bogdani & Loughlin, 2007). L'adhesió a la UE és percebuda com una garantia de pau i prosperitat, especialment en contraposició amb els conflictes de la regió balcànica.

Aquest model busca neutralitzar el nacionalisme exacerbant i substituir-lo per una cooperació basada en l'estat de dret i la democràcia liberal. No obstant això, el cas albanès mostra una tensió entre la sobirania estatal recentment recuperada i la necessitat de cedir competències a institucions europees (Krastev, 2003).

També és rellevant destacar la idea d'“europeïtzació” (Börzel & Risse, 2003), que implica l'adopció de normes i valors europeus. Aquest concepte pot observar-se actualment en la manera com la UE, davant del nou context geopolític marcat per la guerra a Ucraïna i l'augment de la tensió amb actors com Rússia i la Xina, ha començat a posar un èmfasi renovat en la política comuna de seguretat i defensa (PESC).

Aquesta nova fase de rearmament europeu, amb iniciatives com la Brúixola Estratègica i l'increment de la despesa militar conjunta, mostra com l'europeïtzació també pot incloure dimensions de seguretat, sovint oblidades en la seva concepció clàssica de normativitat i drets humans. Aquest gir cap a la defensa com a instrument de cohesió estratègica pot beneficiar estats com Albània, que poden presentar-se com a socis fiables en l'estabilització regional dins d'una lògica de seguretat col·lectiva europea (Council of the EU, 2022; EEAS, 2022).

El grau d'acceptació d'aquestes normes per part de les elits polítiques albaneses es veu mediatitzat per la "lògica de les conseqüències" més que per la "lògica de l'adequació" (March & Olsen, 1998), un fet que complica l'aprofundiment real del projecte europeista.

Cal destacar que el model federal europeu, defensat per pensadors com Monnet i Spinelli, s'ha topat històricament amb la persistència del model de l'estat-nació (Milward, 2000). Aquest debat teòric és especialment rellevant per Albània, que, com molts altres estats postcomunistes, veu la integració com una reafirmació de la seva sobirania més que com una cessió d'aquesta. Aquesta paradoxa esdevé clau per entendre la complexitat de l'adhesió.

3.1.2. Realisme ofensiu i lògiques geopolítiques en l'estratègia europea als Balcans

El realisme ofensiu, desenvolupat per Mearsheimer (2001), parteix de la idea que els estats, dins d'un sistema internacional anàrquic, busquen maximitzar el seu poder relatiu per garantir la seva supervivència.

Aquest marc teòric permet interpretar la resposta de la Unió Europea davant l'entrada d'actors no comunitaris als Balcans Occidentals, on pot veure's forçada a actuar de manera més assertiva per no perdre influència. Tot i definir-se com una "potència normativa" (Manners, 2002), en escenaris de competència geopolítica la UE pot adoptar una lògica pròpia del realisme ofensiu, accelerant l'ampliació per assegurar el seu poder regional (Toje, 2010; Smith, 2004).

La presència creixent de Turquia, la Xina i els Emirats Àrabs Units a Albània exemplifica aquesta pressió estratègica. Turquia manté una aliança militar i cultural amb Tirana a través de l'OTAN (Krasniqi, 2014; Demjaha & Peci, 2016), mentre que la Xina inverteix en infraestructures clau dins la seva Iniciativa de la Franja i la Ruta (Bechev, 2017). A això s'hi afegeixen les inversions dels EAU en sectors immobiliaris i turístics, en una clara estratègia de *soft power* regional (Zeneli, 2020; Knezović, 2021). Aquestes aliances, tot i no trencar amb l'orientació europea d'Albània, en reforcen el valor geopolític com a soci estratègic, fet que pot incentivar Brussel·les a accelerar el procés d'adhesió.

Albània, per la seva banda, no actua amb una lògica ofensiva pròpia, sinó que desenvolupa una política exterior multivectorial i pragmàtica, coherent amb una postura de neorealisme defensiu (Bogdani & Loughlin, 2007; Walt, 1987). Segons Walt (1987), els estats no només responen a amenaces militars directes, sinó que prenen decisions

estratègiques en funció de com perceben el balanç de poder i intencions dels altres actors. Així, quan un estat petit percep una situació de multipolaritat i incertesa, pot buscar aliances amb potències més grans no per agredir, sinó per incrementar la seva seguretat i reduir vulnerabilitats. Aquesta estratègia es coneix com a “balancing”, i és preferida per estats que, com Albània, no tenen capacitat material per competir de forma directa en l'esfera internacional.

En aquest context, Albània aposta per diversificar les seves aliances externes —amb Turquia, la Xina o els Emirats Àrabs Units— per millorar la seva posició relativa, captar inversions i assegurar suport diplomàtic, però sense trencar amb el seu objectiu estratègic principal: la integració a la Unió Europea.

Finalment, tal com apunta Toje (2010), la UE pot veure's empesa a superar el seu rol de “petita potència” per competir amb actors com Rússia o la Xina, que han desplegat estratègies d'influència econòmica i diplomàtica al sud-est d'Europa (Bechev, 2017). Així, l'ampliació esdevé no només una eina de transformació normativa, sinó un instrument de contenció geopolítica, en línia amb la lògica del realisme ofensiu.

4. El procés d'adhesió d'Albània a la Unió Europea

4.1. Història i context polític de l'adhesió

El procés d'adhesió d'Albània a la Unió Europea (UE) és una trajectòria complexa i estratègica que reflecteix tant la seva voluntat de transformació democràtica com les tensions geopolítiques de la regió dels Balcans Occidentals. Després de dècades d'aïllament sota un règim comunista liderat per Enver Hoxha, Albània va iniciar la seva obertura cap a Europa a principis dels anys noranta, firmant el seu primer Acord de Comerç i Cooperació amb la Comunitat Europea l'any 1992 (Consilium, 2023).

Aquest procés va prendre una forma més estructurada el 2006 amb la signatura de l'Acord d'Estabilització i Associació (AEA), que entrà en vigor el 2009. Aquest acord va representar un marc contractual fonamental per a la integració institucional i normativa amb la UE, i va condicionar l'assistència europea a la implementació de reformes democràtiques, econòmiques i administratives (European Commission, 2024).

L'abril de 2009, Albània va presentar formalment la seva sol·licitud per esdevenir Estat membre de la UE. El reconeixement oficial del seu estatus de país candidat no va arribar fins al juny de 2014, després d'una sèrie de recomanacions per part de la Comissió Europea, les quals requerien avanços en àrees com l'estat de dret, el funcionament institucional i la lluita contra la corrupció (ECFR, 2024).

Aquesta lentitud inicial del procés es va veure compensada per una onada de reformes posteriors, especialment a partir de 2016, amb la implementació d'un sistema de control i verificació de jutges i fiscals. Aquest procés de *vetting*, impulsat amb suport europeu, ha estat clau per establir un poder judicial més independent i eficient (European Commission, 2024). Finalment, el 19 de juliol de 2022, Albània va iniciar formalment les negociacions d'adhesió amb la UE, amb la celebració de la seva primera conferència intergovernamental (Consilium, 2023). Aquest moment marca l'inici d'una nova etapa, on les reformes es vinculen directament a l'obertura i tancament de capítols del *acquis communautaire*, agrupats en sis clústers temàtics.

4.2. Situació actual i principals obstacles

Actualment, Albània ha aconseguit obrir tres clústers en el marc de les negociacions d'adhesió a la Unió Europea: Cluster 1 (Fonaments), que inclou l'estat de dret, la reforma judicial i les institucions democràtiques; Cluster 6 (Relacions Exteriors), vinculat a la política exterior i de seguretat comuna; i, més recentment, Cluster 2 (Mercat Intern), inaugurat l'abril de 2025 (Consilium, 2023). Albània va obrir formalment aquest darrer clúster l'octubre de 2024, en el marc de la segona conferència intergovernamental, celebrada amb participació de la Comissió i el Consell (European Commission, 2024b). En aquest context, destaca el projecte EU4Digital Justice, amb una inversió de 7,5 milions d'euros, llançat el gener de 2025, que té com a objectiu digitalitzar el sistema judicial albanès per millorar-ne la transparència, l'eficiència i l'accessibilitat per part de la ciutadania (EEAS, 2025; Delegation of the EU to Albania, 2025). Aquestes obertures simbolitzen l'aproximació progressiva del país als estàndards europeus i reflecteixen una voluntat política ferma d'accelerar la integració institucional.

No obstant això, Albània encara ha de superar obstacles estructurals importants. El primer gran repte és l'enfortiment de l'estat de dret, especialment en relació amb la independència judicial i l'eficàcia de les institucions. Tot i els avenços, la UE ha assenyalat que la lluita contra la corrupció continua sent una assignatura pendent (AP News, 2025).

Un altre desafiament és la llibertat de premsa, un indicador clau per a l'avaluació del pluralisme i la qualitat democràtica. Tot i les garanties legals, les pressions polítiques i econòmiques sobre els mitjans continuen sent habituals, fet que ha estat denunciat tant per organitzacions locals com per institucions europees (European Commission, 2024).

També cal destacar la polarització política interna i la manca de consens entre les principals forces polítiques, que en alguns moments ha endarrerit l'aprovació i implementació de reformes clau (Kovačević, 2024). Aquesta inestabilitat interna pot debilitar la percepció externa sobre la capacitat institucional del país per sostenir els estàndards comunitaris a llarg termini.

En darrer lloc, un element extern que incideix en el procés d'adhesió és la creixent presència d'actors no comunitaris, com Rússia, la Xina o Turquia, a la regió. Aquesta realitat ha motivat la UE a reforçar el seu compromís amb l'ampliació, tant per seguretat estratègica com per estabilitat regional (Kovačević, 2024).

No obstant, el Primer Ministre d'Albània, Edi Rama, ha expressat el seu compromís amb el procés d'adhesió a la Unió Europea, establint l'objectiu de tancar totes les negociacions abans del 2027 i aconseguir la plena adhesió al voltant de l'any 2030. Aquesta declaració es va fer durant una conferència de premsa conjunta amb la presidenta de la Comissió Europea, Ursula von der Leyen, el 14 d'abril de 2025, a Luxemburg, on es va destacar el progrés d'Albània en el camí cap a la integració europea.

En síntesi, Albània ha avançat significativament en el seu camí cap a la integració europea, però el ritme i l'èxit final del procés dependran de la seva capacitat per consolidar les reformes internes i mantenir una estratègia coherent davant els reptes interns i externs.

5. Albània i les seves relacions comercials amb actors externs a la UE

Albània s'ha consolidat com un destí atractiu per a la inversió estrangera directa (IED), amb una entrada de 1.580 milions d'euros el 2024, superant els 1.490 milions del 2023 (Banka e Shqipërisë, 2024). Aquest increment reflecteix la confiança internacional en l'estabilitat i el potencial econòmic del país.

Tot i que la Unió Europea continua sent el principal bloc inversor —amb països com els Països Baixos, Itàlia, Àustria i Grècia (ICEX, 2023)—, actors extracomunitaris com Turquia, la Xina, els Emirats Àrabs Units i els Estats Units han guanyat pes en sectors estratègics. Destaquen inversions com la de Jared Kushner (1.400 milions de dòlars en turisme de luxe, Financial Times, 2024), les aportacions de Turquia (més de 1.500 milions d'euros, Albanian Investment Council, 2023), les inversions xineses en infraestructures i els projectes impulsats pel Fons Albanès-Estatunidenc per a Empreses (AAEF, 2023).

Aquesta tendència revela una diversificació dels socis internacionals, amb una creixent influència extracomunitària en àrees clau. No obstant això, Genc Pollo adverteix que algunes d'aquestes col·laboracions —com l'acord amb els Emirats per al port de Durrës— podrien incomplir l'Acord d'Estabilització i Associació amb la UE, en haver-se adjudicat sense licitació pública. Segons ell, aquestes pràctiques afavoreixen l'opacitat i el clientelisme, posant en risc els principis de bon govern exigits per Brussel·les.

5.1. Les Zones de Desenvolupament Tecnològic i Econòmic

Les Zones de Desenvolupament Tecnològic i Econòmic (ZTSE), establertes a Albània l'any 2008, constitueixen una eina clau per atraure inversió estrangera directa (IED), especialment de països extracomunitaris. Dissenyades per estimular la industrialització, generar ocupació i modernitzar sectors estratègics, aquestes zones ofereixen incentius fiscals i duaners significatius (Vasili, 2023). Entre els avantatges més destacats hi ha la reducció del 50% de l'impost de societats durant els cinc primers anys, l'exempció de l'IVA per a béns d'origen nacional utilitzats dins la zona, l'exempció de l'impost sobre la propietat en noves construccions i una deducció del 150% de les despeses derivades de la contractació de personal local (Shehu & Dervishi, 2022). També s'ofereix una deducció del 20% de les despeses anuals de capital durant els tres primers anys d'activitat.

Aquestes condicions han consolidat les ZTSE com a pols d'atracció per a capitals extracomunitaris. Per exemple, l'empresa nord-americana Atlantic Incubation Partners LLC ha anunciat un projecte turístic de luxe a l'illa de Sazan, amb una inversió de 1.400 milions d'euros i la creació d'un miler de llocs de treball (Growth Lab, 2024). Paral·lelament, la Xina ha intensificat la seva presència en infraestructures i sectors com l'energia i la logística, dins la seva estratègia d'expansió geoeconòmica als Balcans (Xu & Zhang, 2023), reforçant el rol d'Albània com a plataforma logística entre Europa i Àsia (Krasniqi, 2023).

Tanmateix, l'aplicació massiva d'incentius fiscals genera interrogants sobre la seva sostenibilitat a llarg termini i la compatibilitat amb les normatives europees en matèria d'ajudes d'estat i competència. L'FMI subratlla la necessitat de gestionar aquests règims amb transparència, mecanismes d'avaluació regular i coordinació interinstitucional (FMI, 2024). En aquest marc, la Comissió Europea ha advertit reiteradament que Albània haurà de garantir que aquestes polítiques siguin compatibles amb l'acquis comunitari per evitar distorsions en el mercat únic (European Commission, 2023). Així, el futur de les ZTSE dependrà de la capacitat del govern albanès per conciliar promoció econòmica i compromisos europeus dins un marc de bona governança.

5.2. Inversions estratègiques extracomunitàries a Albània

5.2.1. Turquia: Aliances polítiques i econòmiques

En les darreres dues dècades, Turquia s'ha consolidat com un dels principals inversors i socis comercials d'Albània, amb una presència creixent en sectors estratègics com la construcció, l'energia, l'educació, la sanitat, la defensa i la cultura. Des de 2010, les inversions turques acumulades superen els 1.500 milions d'euros (Albanian Investment Council, 2023; Hysa, 2016), i el 2024 Turquia va liderar la inversió estrangera directa amb 257 milions d'euros, per davant dels Països Baixos (Monitor.al, 2025).

En l'àmbit comercial, Turquia és el segon soci d'Albània després d'Itàlia, amb exportacions per valor de 895 milions de dòlars entre agost de 2023 i juliol de 2024, davant d'unes importacions albaneses molt inferiors (58 milions), fet que genera un clar desequilibri estructural i una dependència tecnològica (Business Diplomacy, 2024).

Pel que fa a infraestructures, Ankara ha liderat projectes emblemàtics com el túnel de Llogara (140 M€) i l'Aeroport Internacional de Vlora. En l'àmbit de la defensa, ha proveït a

Albània de tecnologia militar com drons kamikaze i sistemes Bayraktar, reforçant així tant les capacitats armades del país com la seva integració dins l'OTAN. El pressupost de defensa albanès va assolir el 9,18% de la despesa pública total el 2024 (Balkan Defence Monitor, 2024), en línia amb els objectius de l'Aliança.

A més, el *soft power* turc es materialitza en iniciatives religioses i culturals, com la construcció de la mesquita de Namazgah a Tirana, finançada amb 30 milions d'euros per la Direcció d'Afers Religiosos de Turquia (AP News, 2024).

Segons Genc Pollo, la influència turca va més enllà de l'economia: “el govern turc intenta influir en el lideratge de la comunitat musulmana sunnita albanesa”, afirma. També adverteix que l'aliança personal entre Edi Rama i Recep Tayyip Erdoğan ha obert la porta a una penetració més profunda en àmbits sensibles del país, inclosa l'esfera religiosa i política (Pollo, entrevista personal, 13 de maig de 2025).

Tot i que aquesta influència no constitueix un obstacle directe per a l'adhesió a la UE, sí que contribueix a una diversificació de dependències estratègiques que pot reduir la pressió interna per implementar reformes estructurals. Per Albània, això representa capital i suport tècnic; per Turquia, una oportunitat per projectar la seva influència als Balcans mitjançant una combinació d'inversió, diplomàcia i cultura.

5.2.2. Estats Units: Cooperació estratègica i inversions clau

Les relacions entre Albània i els Estats Units es caracteritzen per una sòlida aliança política i estratègica des dels anys 90, amb Washington com a actor clau en la transició democràtica albanesa. Aquesta col·laboració s'ha ampliat a l'àmbit econòmic, amb inversions de caràcter estratègic en infraestructures i energia.

El 2020, amb la signatura de l'Acord de Cooperació Econòmica, es va impulsar la inversió privada nord-americana en sectors com la seguretat cibernètica i les infraestructures (Embassy of the United States in Albania, 2020). Un projecte destacat és el de Excelerate Energy, que el 2021 va acordar amb el govern albanès la construcció d'una terminal de gas natural liquat (GNL) a Vlora (DOE, 2021).

A través del Fons Albanès-Estatunidenc per a Empreses (AAEF), els EUA han invertit en més de 40 empreses locals des de 1995, contribuint a projectes com l'Aeroport de Tirana i la creació del Banc Americà d'Albània (AAEF, 2023).

Comercialment, els EUA no són un dels principals socis d'Albània, però les xifres són creixents: el 2023 les exportacions nord-americanes van ascendir a 139,2 milions de dòlars, mentre que les importacions des d'Albània van ser de 77,4 milions, amb un superàvit a favor dels EUA de 61,8 milions (Census.gov, 2023). A més, l'estoc d'IED nord-americana va arribar als 232 milions de dòlars el 2022, duplicant la de 2020 (State.gov, 2023).

Els Estats Units mantenen un alt nivell de *soft power* a Albània: són percebuts com un dels aliats més fiables per la ciutadania (Gallup Balkan Monitor, 2022).

Tanmateix, Genc Pollo alerta sobre la gestió de certs programes finançats per entitats occidentals, assenyalant casos de “clientelisme” i desviació de fons en àmbits com l'agricultura: “Aquestes pràctiques poden minvar l'impacte real de l'ajuda i alimentar la percepció d'un doble raser europeu” (Pollo, entrevista personal, 13 de maig de 2025).

En conjunt, la cooperació amb els EUA reforça el camí europeu d'Albània, tot i que el seu èxit depèn d'una aplicació efectiva dels principis de bon govern.

5.2.3. Emirats Àrabs Units: Relacions financeres i projectes de desenvolupament

En els darrers anys, les relacions econòmiques entre Albània i els Emirats Àrabs Units (EAU) han guanyat pes estratègic. Aquesta cooperació s'ha centrat en àmbits com el comerç bilateral, les infraestructures, l'energia i el turisme de luxe, posicionant els EAU com un dels socis extracomunitaris més influents.

El comerç bilateral va assolir els 18 milions d'euros el 2023, amb exportacions albaneses per 9,5 milions i importacions dels EAU per 8,5 milions (Ambasadat.gov.al, 2023). Durant el primer semestre del 2024, els intercanvis van créixer un 64%, arribant a 66,4 milions de dòlars (WAM, 2024). Albània exporta materials com alumini, marbre o fusta, mentre que importa equips electrònics i derivats del petroli.

Un dels projectes més emblemàtics és el complex “Monaco de l'Adriàtic” a Durrës, amb una inversió de 2.500 milions de dòlars per part d'Eagle Hills (AGBI, 2022), que inclou una marina per a superiots, 12.000 habitatges de luxe i infraestructures turístiques.

En el sector energètic, destaca l'acord trilateral signat el gener de 2025 entre Albània, Itàlia i els EAU per construir un cable submarí de 1.000 milions d'euros entre Vlora i la regió italiana de Pulla (Reuters, 2025). La companyia emiratiana Taqa i la italiana Terna lideren el projecte. El novembre de 2024, la celebració a Tirana del primer Comitè Econòmic Conjunt Albània-EAU va marcar un pas institucional clau per estructurar la col·laboració bilateral (Zawya, 2024).

Tanmateix, no han faltat crítiques. En entrevista personal, Genc Pollo adverteix que l'acord per al port de Durrës podria haver vulnerat l'Acord d'Estabilització i Associació amb la UE, perquè no s'ha obert la licitació a empreses europees. Segons ell, aquest cas, debatut al Parlament i conegut per Brussel·les, posa en evidència una actitud tolerant de la Comissió Europea davant pràctiques clientelars que afavoreixen cercles propers al govern (Pollo, entrevista personal, 13 de maig de 2025).

En conjunt, els EAU s'han convertit en un actor amb vocació de llarg termini en l'economia albanesa, no només com a inversor, sinó com a aliat polític i diplomàtic, en un context de diversificació de dependències més enllà de la Unió Europea.

5.2.4. República Popular de la Xina: Inversions en infraestructures

Les relacions entre Albània i la Xina han passat d'una aliança ideològica durant la Guerra Freda a una cooperació econòmica pragmàtica. Després d'un període de distanciament, la col·laboració es va reactivar amb l'adhesió d'Albània a la Iniciativa de la Franja i la Ruta el 2017 i la creació d'un grup bilateral d'inversió el 2021 (Pulaj, 2023).

Actualment, la Xina és el segon soci comercial d'Albània, amb un 7,9% del seu comerç exterior (China-CEE.eu, 2023), tot i un intercanvi profundament desequilibrat: 500 milions d'euros d'importacions el 2019 enfront de només 50 milions d'exportacions albaneses, gairebé totes en forma de crom (China-CEE.eu, 2020).

Tot i representar només un 2,27% de la IED total, les inversions xineses es concentren en sectors estratègics, com l'energia i la mineria. Destaquen l'adquisició del camp petroler de Patos-Marinza per Geo-Jade Petroleum (575 M \$), la compra de l'Aeroport Internacional de Tirana per China Everbright (2016) i la presència en explotacions mineres com les de Jiangxi Copper i Tibet Huayu Mining (ECFR, 2020; Citizens.al, 2024).

Segons Genc Pollo, aquestes operacions tenen implicacions que transcendeixen l'economia: afecten la sobirania estratègica del país, ja que impliquen el control d'infraestructures crítiques com aeroports i recursos energètics. A més, lamenta que Brussel·les no hagi mostrat una preocupació explícita al respecte, tot suggerint una asimetria en l'aplicació dels criteris de vigilància envers actors tercers.

Pollo també alerta de problemes ambientals i socials vinculats a aquestes empreses, com la contaminació i la manca de compensació local, que ja es produïen amb altres inversors (com els canadencs) i que s'han mantingut en absència de mecanismes de control efectius (Pollo, entrevista personal, 13 de maig de 2025).

Des d'una perspectiva política, el primer ministre Edi Rama ha reconegut que Albània no ha obtingut grans beneficis del fòrum 17+1 i manté una actitud de cautela respecte a la cooperació amb Pequín. Aquest fòrum, creat l'any 2012, aplega la Xina i diversos països d'Europa Central i Oriental —incloent Albània— amb l'objectiu de fomentar les relacions comercials i les inversions dins del marc de la Iniciativa de la Franja i la Ruta. Tanmateix, diversos estats participants, així com institucions europees, han criticat l'impacte limitat i el potencial de fragmentació en la política exterior comuna de la UE.

Informes com els de Global Voices assenyalen que, a diferència del que passa en altres països balcànics, la influència xinesa a Albània en termes de *soft power* ha estat molt reduïda (Pulaj, 2023).

En síntesi, la relació amb la Xina aporta recursos econòmics i visibilitat internacional a curt termini, però la seva incidència estructural és limitada. Albània continua prioritant el seu compromís amb la integració europea, evitant dependències polítiques amb Pequín i mantenint —com assenyala Pollo— una política de prudència davant els riscos estratègics associats a certes inversions externes.

5.3. Impacte geopolític d'aquestes relacions

En el marc del procés d'adhesió d'Albània a la Unió Europea, les inversions estrangeres representen un factor ambivalent. D'una banda, poden actuar com a motor de desenvolupament econòmic i modernització; de l'altra, poden esdevenir un obstacle per a la consolidació de les reformes estructurals exigides pels criteris de Copenhaguen, especialment pel que fa a la transparència institucional, l'estat de dret i l'alineació amb la política exterior comuna de la UE.

5.3.1. La resposta de la UE davant la presència d'aquests actors

Davant l'augment del distanciament entre la Unió Europea i els seus veïns balcànics, la Comissió Europea i el SEAE han desplegat des de 2023 una nova agenda estratègica per reforçar la vinculació regional amb el projecte europeu, tot limitant la influència de potències com Rússia, la Xina o Turquia, que fan ús de la diplomàcia econòmica per expandir la seva presència geopolítica (European Parliament, 2023).

Un dels pilars d'aquesta estratègia és el Pla de Creixement per als Balcans Occidentals (2023), dotat amb 6.000 milions d'euros a través de la Facilitat de Reforma i Creixement (2024–2027), i orientat a impulsar la convergència econòmica i institucional amb la UE (European Commission, 2023). El pla contempla, a més, l'accés parcial al mercat únic europeu en àmbits com el comerç, l'energia, el transport i el digital (AP News, 2023). Aquesta línia es va consolidar amb l'Associació en Seguretat i Defensa signada el novembre de 2024, que amplia la cooperació en àrees sensibles com la ciberseguretat, el crim organitzat i la gestió de crisis (EEAS, 2024).

Tanmateix, segons Genc Pollo, aquestes iniciatives coexisteixen amb una actitud massa permissiva de Brussel·les davant vulneracions dels seus propis principis democràtics, sobretot quan es produeixen en contextos d'alineament geopolític. El cas del port de Durrës, adjudicat sense licitació pública a una empresa dels Emirats, n'és un exemple paradigmàtic. Malgrat que l'operació vulnera l'Acord d'Estabilització i Associació, la Comissió Europea no ha actuat amb contundència (Pollo, entrevista personal, 2025).

Aquesta actitud revela una lògica en què la UE prioritza l'estabilitat estratègica per sobre del compliment normatiu, afavorint pràctiques de clientelisme i erosionant el potencial transformador del procés d'adhesió. Albània esdevé així una "peça geopolítica útil",

instrumental per contenir potències rivals, però sense una exigència real de reformes institucionals profundes.

Aquestes tensions són encara més significatives si es considera el Document de Posició Comuna de la UE (AD 25/24 CONF-ALB 8/24), que estableix que Albània haurà de rescindir o ajustar qualsevol acord amb tercers països que sigui incompatible amb el règim comercial comú europeu. Igualment, haurà d'alinear tots els seus convenis internacionals amb l'acquis comunitari, especialment en matèria de comerç, inversions i política exterior.

Finalment, la UE exigeix també marcs legals específics per a la supervisió de la IED, d'acord amb el Reglament (UE) 2019/452, i l'harmonització legislativa amb els mecanismes europeus de control d'exportacions i drets humans (Reglament 2019/125). Així doncs, si bé la cooperació amb actors extracomunitaris pot aportar beneficis econòmics immediats, qualsevol desviació normativa podria comprometre l'adhesió d'Albània al projecte europeu.

6. Els riscos i oportunitats per Albània en el seu procés d'adhesió

6.1. Dilemes estratègics i riscos normatius

El procés d'integració d'Albània a la Unió Europea es produeix en un context geopolític complex, on conflueixen els esforços interns de reforma amb la creixent presència d'actors extracomunitaris a la regió. Aquesta situació genera una tensió entre, d'una banda, les oportunitats de desenvolupament que ofereix l'obertura econòmica i, de l'altra, els riscos que aquestes aliances comporten per a la transparència institucional i l'alineació normativa amb Brussel·les.

Segons l'exministre i analista Genc Pollo, una de les amenaces principals rau en la tendència de la UE a prioritzar l'estabilitat estratègica sobre els valors democràtics. En conseqüència, aquest enfocament afavoreix governs que, tot i mantenir l'alineament exterior amb la UE, vulneren principis com la llibertat de premsa o la separació de poders. Aquesta actitud, segons Pollo, consolida una “retòrica buida” que pot legitimar pràctiques autoritàries sota una aparença proeuropea.

6.1.1. Avantatges i inconvenients de la seva estratègia de multipolaritat

Davant aquest context, el govern d'Edi Rama ha adoptat una política exterior basada en la “multivectorialitat pragmàtica”, mitjançant la qual es busca equilibrar el compromís amb la UE amb la captació d'inversions de països com Turquia, la Xina, els Emirats Àrabs Units i els Estats Units. Aquesta estratègia ha permès finançar infraestructures clau, impulsar el turisme i modernitzar sectors com l'energia (Hajdari, 2025).

Paral·lelament, la UE ha reforçat el seu compromís a través del Pla de Creixement per als Balcans Occidentals (2023), Albània s'ha beneficiat de projectes com la línia ferroviària Tirana-Durrës, el Túnel de Llogara o el Parc Solar de Karavasta (Comissió Europea, 2023; BERD, 2023; Voltalia, 2023). Tanmateix, aquesta diversificació d'aliances no està exempta de riscos. Diversos actors europeus, especialment al Parlament, han alertat sobre la manca de transparència i l'opacitat en les condicions de moltes d'aquestes inversions. Segons Pollo, aquestes operacions poden ser utilitzades pel govern com a instruments per reforçar la seva posició interna, sovint evitant el debat parlamentari i aprofitant el discurs europeista per justificar polítiques controvertides, com ara la legalització del cànnabis.

En aquest sentit, aquest escenari genera un equilibri fràgil entre obertura econòmica i compromís polític amb els valors comunitaris, que pot oferir resultats a curt termini, però plantejar tensions a mitjà i llarg termini si no es corregeixen les desviacions normatives.

6.1.2. Dependència econòmica versus integració política

Tal com suggereix Lamont (2009), la construcció de legitimitat dins l'espai europeu no només depèn del compliment tècnic de criteris, sinó també de processos simbòlics de classificació i exclusió. Albània, tot i alinear-se amb la política exterior europea, sovint és percebuda com 'menys europea' per raons històriques, culturals o narratives que escapen als indicadors objectius. Un dels riscos més rellevants identificats per la Comissió Europea i el Parlament Europeu és la manca de transparència que acompanya moltes de les inversions provinents de països extracomunitaris. Operacions com l'adquisició de l'Aeroport de Tirana per China Everbright o la concessió de la mina de Rubik a Tibet Huayu Mining s'han dut a terme sense processos de licitació transparents, fet que vulnera els estàndards exigits per la UE en matèria de contractació pública i sostenibilitat (ECFR, 2020; Citizens.al, 2024).

A més, empreses provinents de Turquia o la Xina, actives en sectors estratègics a Albània, tenen antecedents documentats de vulneracions dels drets laborals, ambientals o sindicals en altres contextos internacionals (Amnesty International, 2022; Global Witness, 2023). Aquesta situació posa en qüestió la compatibilitat d'aquestes pràctiques amb els criteris socials i ètics de l'acervo comunitari.

En conseqüència, Genc Pollo adverteix que aquests vincles poden erosionar la qualitat institucional del país i condicionar la seva admissibilitat com a estat membre: “si Albània manté vincles preferents amb empreses i governs que incompleixen sistemàticament els valors bàsics de la UE, la seva entrada serà legítimament qüestionada pels països més exigents.” A més, critica que “la Unió Europea ha passat d'exigir valors a prioritzar la calma. Si no hi ha soroll ni conflictes, sembla que no importa que es vulnerin sistemàticament els criteris de Copenhaguen.”

En definitiva, les inversions extracomunitàries representen un recurs econòmic valuós, però també un desafiament polític i normatiu. Per tant, la clau estarà en la capacitat d'Albània per gestionar aquestes relacions amb transparència i dins del marc comunitari, i en la voluntat de la UE per fer respectar els seus propis principis.

7. Anàlisi de resultats

Seguint el model qualitatiu proposat per Bryman (2012), aquesta anàlisi es fonamenta en l'estudi de cas combinat amb una entrevista semi-estructurada. Aquest mètode permet una comprensió en profunditat de les percepcions d'un actor polític clau sobre les tensions entre l'uropeïtzació i les aliances geoestratègiques extracomunitàries.

D'una banda, la hipòtesi 1 planteja que les relacions exteriors d'Albània amb actors no comunitaris poden incrementar el seu atractiu com a futur estat membre de la Unió Europea, mitjançant la seva capacitat d'estabilització econòmica i projecció estratègica. De l'altra, la hipòtesi 2 sosté que la resposta de la UE és fonamentalment geoestratègica: Brussel·les adapta la seva conducta en funció del context, sovint priorititzant l'estabilitat i la contenció d'influències rivals per damunt del respecte estricte als valors democràtics.

Aquesta anàlisi es fonamenta en tres pilars: la documentació oficial de la Comissió Europea, el Parlament i el Consell; la recollida de dades i informes geopolítics sobre els actors implicats; i les aportacions empíriques clau de Genc Pollo, extretes d'una entrevista en profunditat i quatre textos crítics.

7.1. Valor geoestratègic d'Albània

Els indicadors econòmics analitzats confirmen que Albània ha aconseguit captar un volum creixent d'inversió estrangera directa (IED) procedent d'actors extracomunitaris. El 2024, el país va registrar una entrada de capital superior als 1.580 milions d'euros (Banka e Shqipërisë, 2024), amb participacions destacades d'empreses turques, xineses i emiratianes. Projectes com el complex turístic “Monaco de l'Adriàtic” a Durrës (AGBI, 2022), el túnel de Llogara (Monitor.al, 2025) o les infraestructures energètiques a càrrec de companyies dels EUA i els Emirats reflecteixen una voluntat clara del govern albanès d'atreure capital per dinamitzar l'economia.

Genc Pollo reforça aquesta lectura des d'una òptica crítica però realista. A l'entrevista del 13 de maig de 2025, assenyala que moltes d'aquestes relacions, tot i no ser essencialment polítiques, tenen efectes positius en la reducció del gap socioeconòmic amb la UE. En les seves paraules: “Si els ingressos augmenten i es redueix el diferencial de PIB per càpita, l'Albània s'apropa, encara que sigui indirectament, als estàndards europeus” (Pollo, 2025e).

Així doncs, Albània, mitjançant una estratègia de “multivectorialitat pragmàtica” (Hajdari, 2025), ha incrementat la seva centralitat com a soci regional en un escenari internacional cada cop més multipolar. Aquest posicionament li permet no només diversificar dependències, sinó també guanyar valor estratègic davant d’una Unió Europea que busca preservar la seva influència en una regió marcada per la competència amb la Xina, Rússia o Turquia.

Tot i això, la hipòtesi 1 només es confirma parcialment. Pollo alerta reiteradament que moltes d’aquestes aliances es gestionen de manera opaca i afavoreixen un cercle proper al govern de Rama, la qual cosa pot debilitar la credibilitat d’Albània davant Brussel·les (Pollo, 2025c). Per tant, el valor estratègic obtingut per aquestes aliances pot veure’s contrarestat per la percepció de vulneració dels criteris de bon govern, transparència i igualtat d’accés als mercats.

7.2. La UE davant el dilema normatiu

En canvi, els resultats obtinguts confirmen amb força la hipòtesi 2. A nivell documental, la Unió Europea ha adoptat un conjunt de mesures accelerades per consolidar la seva influència als Balcans, com ara el Pla de Creixement per als Balcans Occidentals (European Commission, 2023), l’accés parcial al mercat únic o l’establiment d’una Associació en Seguretat i Defensa amb Albània (EEAS, 2024). Aquestes iniciatives no només responen a la voluntat de transformació interna dels països candidats, sinó sobretot a la necessitat de contenir la penetració de potències rivals a la regió.¹

A més, la Unió ha mantingut un suport institucional ferm a Albània malgrat evidents dèficits democràtics. Segons Genc Pollo, la visita de la Comissària Marta Kos a Tirana el 2025 va ser “una oportunitat perduda per fer valdre els valors fundacionals de la Unió”. No s’hi va denunciar la manca d’independència judicial, les irregularitats en la concessió de fons europeus ni la repressió mediàtica. Tal com expressa Pollo a *Does the EU really stand for its basic values in the Balkans?* (2025a), “la UE ha substituït la condicionalitat normativa per la geopolítica reactiva”.

¹ Pollo, G. (2025, 27 març). *Polish presidency of the European Union 2025 – Vision and priorities*. Publicació pròpia.

Aquest comportament no és anecdòtic. El cas del port de Durrës, adjudicat sense licitació pública a una empresa dels Emirats, és paradigmàtic: tot i vulnerar l'Acord d'Estabilització i Associació, la Comissió Europea no ha actuat amb contundència (Pollo, 2025c; CONF-ALB 8/24). Segons Pollo, això envia un missatge pernicios: mentre hi hagi calma i alineament geopolític, la UE tolerarà desviacions democràtiques. En paraules textuais: “la Unió ha passat d'exigir valors a premiar la calma. No importa que es vulnerin sistemàticament els criteris de Copenhaguen” (Pollo, 2025d)².

Aquestes observacions encaixen amb l'aplicació pràctica del realisme ofensiu (Mearsheimer, 2001; Toje, 2010): la Unió, definida tradicionalment com a potència normativa, actua com a potència estratègica quan percep amenaces a la seva esfera d'influència. Albània, per la seva posició geogràfica i el seu alineament total amb la PESC (European Commission, 2024), esdevé un aliat imprescindible. La seva estabilitat, encara que sustentada en pràctiques il·liberals, resulta més valuosa per a Brussel·les que el compliment escrupolós dels valors democràtics.

En conjunt, l'anàlisi de resultats mostra una validació clara de la hipòtesi 2 i una confirmació parcial de la hipòtesi 1. La Unió Europea respon a les dinàmiques geopolítiques amb estratègies adaptatives que prioritzen l'estabilitat i l'alineament estratègic, sovint per damunt del compliment estricte dels seus principis fundacionals. Això genera una paradoxa: com més útil esdevé Albània per a Brussel·les en clau geopolítica, més la UE sembla disposada a flexibilitzar les exigències normatives.³

Alhora, les relacions exteriors d'Albània amb potències com Turquia, la Xina o els Emirats incrementen el seu valor com a peça geoestratègica. Tanmateix, si aquestes aliances no es gestionen amb transparència i respecte als marcs legals europeus, podrien erosionar els fonaments institucionals necessaris per culminar l'adhesió.

El procés d'adhesió, per tant, es troba en un equilibri fràgil entre l'oportunitat estratègica i la desviació normativa, entre el discurs europeista i la pràctica real. Aquest capítol ha posat de manifest que la clau d'aquest equilibri no rau únicament a Tirana, sinó també a Brussel·les: en la seva capacitat —o voluntat— de sostenir una política d'ampliació que sigui coherent amb els valors que diu defensar.

² Pollo, G. (2025, 15 març). *Does the EU really stand for its basic values in the Balkans?* Publicació pròpia.

³ Pollo, G. (2025, 21 abril). *Zeno's arrow and Albania's membership in the EU*. Publicació pròpia.

8. Reflexions finals

Aquest treball ha analitzat el paper de les relacions exteriors d'Albània amb actors extracomunitaris com a variable clau per entendre les dinàmiques —sovint paradoxals— del seu procés d'integració a la Unió Europea. Mitjançant una aproximació qualitativa de caràcter interpretatiu, s'han posat a prova dues hipòtesis centrals: d'una banda, el valor instrumental d'aquestes aliances en la construcció del posicionament geoestratègic d'Albània; de l'altra, la capacitat adaptativa de Brussel·les davant la competència estratègica creixent als Balcans Occidentals.

Els resultats de la recerca posen en evidència que **Albània ha construït un capital geopolític rellevant** mitjançant una **política exterior multivectorial i pragmàtica**, que li ha permès captar inversions i aliances diplomàtiques sense renunciar formalment al seu objectiu d'adhesió europea. Aquesta estratègia ha situat el país com un **actor regional de pes**, però també l'ha exposat a **formes de dependència selectiva** i a **tensions creixents amb el marc normatiu europeu**.

En paral·lel, **la Unió Europea ha actuat de manera pragmàtica però ambivalent**, ajustant la seva exigència normativa segons l'**interès geoestratègic** del país receptor. En el cas albanès, aquesta actitud s'ha traduït en una forma de "**condicionalitat flexible**" que, si bé respon a la lògica de **contenció d'influències rivals**, pot afeblir la **pressió per a una reforma institucional profunda**. Aquesta deriva reflecteix un **desplaçament tàcit del rol de la UE com a potència normativa cap a una funció eminentment estratègica**.

El cas paradigmàtic de l'**acord per al port de Durrës** —adjudicat sense licitació pública i en possible contradicció amb l'Acord d'Estabilització i Associació— exemplifica aquesta **tolerància institucional**. El missatge implícit és clar: mentre es garanteixi l'**estabilitat i l'alineament geopolític**, **Brussel·les pot permetre desviacions significatives respecte als seus valors fundacionals**. Aquesta situació genera una **tensió estructural entre el discurs normatiu de la Unió i la seva praxis política**, entre la **promesa d'una adhesió fonamentada en valors** i una **política exterior orientada a la gestió d'urgències geopolítiques**.

En aquest escenari, **Albània esdevé una peça útil en l'arquitectura estratègica de la UE**, però **no necessàriament un exemple d'aprofundiment europeu**. El futur del seu procés

d'integració dependrà tant del **compromís intern amb les reformes estructurals i la bona governança** com de la **capacitat de la Unió per sostenir una política d'ampliació coherent amb els seus principis fundacionals**. L'adhesió d'Albània, en definitiva, **ja no pot ser entesa com un simple exercici tècnic de convergència institucional**, sinó com un **camp de disputa entre racionalitats estratègiques i normatives**. El seu desenllaç final estarà condicionat per l'**equilibri —o el conflicte— entre interessos i valors** en un **sistema internacional que posa a prova la credibilitat i la coherència de la Unió Europea com a actor global**.

9. Bibliografia

- **Bechev, D.** (2017). *Rival power: Russia in Southeast Europe*. Yale University Press.
- **Bogdani, M., & Loughlin, J.** (2007). *Albania and the European Union: The tumultuous journey towards integration and accession*. I.B. Tauris.
- **Börzel, T. A., & Risse, T.** (2003). Conceptualizing the domestic impact of Europe. In K. Featherstone & C. M. Radaelli (Eds.), *The politics of Europeanization* (pp. 57–80). Oxford University Press.
- **Bryman, A.** (2016). *Social research methods* (5a ed.). Oxford University Press.
- **Demjaha, A., & Peci, L.** (2016). Turkish foreign policy towards the Western Balkans: A focus on Albania, Kosovo and Macedonia. *Kosovar Centre for Security Studies*.
- **Hajdari, R.** (2025, 7 de maig). Insights into Albania: Internal Struggles and Geopolitical Challenges in the Western Balkans. *New Lines Institute*.
- **Hajdari, R.** (2025, 12 de maig). Why the Issue of Minority Rights in Albania Could Become a Roadblock to EU Accession. *New Lines Institute*.
- **Knezović, S.** (2021). United Arab Emirates' soft power in the Balkans. *Contemporary Issues*, 14(1), 125–138.
- **Kovačević, M.** (2020). The EU's stability-democracy dilemma in the context of the problematic accession of the Western Balkan states. *Journal of Contemporary European Studies*. <https://doi.org/10.1080/14782804.2020.1823823>
- **Krasniqi, G.** (2014). Turkey's strategic depth and the Western Balkans. *Balkans in Europe Policy Advisory Group*.
- **Krastev, I.** (2003). Europe's democracy paradox. *The American Interest*, 1(2), 1–6.
- **Lamont, C.** (2015). *Research methods in international relations*. SAGE Publications.
- **Manners, I.** (2002). Normative power Europe: A contradiction in terms? *Journal of Common Market Studies*, 40(2), 235–258. <https://doi.org/10.1111/1468-5965.00353>
- **March, J. G., & Olsen, J. P.** (1998). The institutional dynamics of international political orders. *International Organization*, 52(4), 943–969. <https://doi.org/10.1162/002081898550699>
- **Mearsheimer, J. J.** (2001). *The tragedy of great power politics*. W. W. Norton & Company.
- **Milward, A. S.** (2000). *The European rescue of the nation-state* (2a ed.). Routledge.
- **Pulaj, A.** (2023). Albania and China: From Ideological Alliance to Strategic Ambiguity. *Tirana Institute for International Studies*.
- **Rosamond, B.** (2000). *Theories of European integration*. Palgrave Macmillan.
- **Smith, M. E.** (2004). Toward a theory of EU foreign policy-making: Multi-level governance, domestic politics, and national adaptation to Europe's common foreign and security policy.

Journal of European Public Policy, 11(4), 740–758.

<https://doi.org/10.1080/1350176042000248088>

- **Toje, A.** (2010). *The European Union as a small power: After the post-Cold War*. Palgrave Macmillan.
- **Walt, S. M.** (1987). *The origins of alliances*. Cornell University Press.
- **Zeneli, V.** (2020). China's strategic investments in the Western Balkans. *The Diplomat*.
<https://thediplomat.com/2020/06/chinas-strategic-investments-in-the-western-balkans/>

10. Webgrafia

- **AGBI.** (2022). *UAE developer picks Albania for 'Monaco of the Adriatic' project*.
<https://www.agbi.com/analysis/development/2022/12/uae-developer-picks-albania-for-monaco-of-the-adriatic-project/>
- **AGBI – Arabian Gulf Business Insight.** (2022, desembre 6). *UAE developer picks Albania for 'Monaco of the Adriatic' project*.
<https://www.agbi.com/analysis/development/2022/12/uae-developer-picks-albania-for-monaco-of-the-adriatic-project/>
- **Albanian Investment Council.** (2023). *Activity Report 2023*.
<https://www.investment.com.al/wp-content>
- **Altax.** (2024). *Foreign direct investment in Albania 2023–2024: Positive growth or an illusion of stability?*
<https://altax.al/en/foreign-direct-investment-in-albania-2023-2024-positive-growth-or-an-illusion-of-stability/>
- **Amnesty International.** (2022). *Human rights in Albania*.
<https://www.amnesty.org/en/location/europe-and-central-asia/western-central-and-south-eastern-europe/albania/>
- **AP News.** (2025, maig 11). *Albanians vote in election after a campaign dominated by uphill efforts to join the EU*.
<https://apnews.com/article/242488dd3e08eeb1e4422969f255bf4f>
- **Banka e Shqipërisë.** (2024). *Banka e Shqipërisë*. <https://www.bankofalbania.org/>
- **BERD.** (2023). *Albania | Where we invest*.
<https://www.ebrd.com/home/what-we-do/where-we-invest/albania.html>
- **Business Diplomacy.** (2024). *Albania-Turkey Trade Relations*.
<https://www.businessdiplomacy.net/albania-turkey-trade-relations>
- **China-CEE Institute.** (2024). *Albania external relations briefing: China-Albania relations – recent developments, policies, and prospects*.

<https://china-cee.eu/2024/03/22/albania-external-relations-briefing-china-albania-relations-rec-ent-developments-policies-and-prospects/china-cee.eu>

- **Citizens.al.** (2025, febrer 17). *SPAK's work is reflected in the corruption perception index.* <https://citizens.al/en/2025/02/17/Spak%27s-work-is-reflected-in-the-corruption-perception-index/>
- **Comissió Europea.** (2023). *Albania 2023 Report – Enlargement and Eastern Neighbourhood.* https://enlargement.ec.europa.eu/system/files/2023-11/SWD_2023_690%20Albania%20report.pdf
- **Consell de la Unió Europea.** (2025, maig 22). *Accession Conference with Albania: EU opens negotiations on the competitiveness and inclusive growth cluster.* <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2025/05/22/accession-conference-with-albania-eu-opens-negotiations-on-the-competitiveness-and-inclusive-growth-cluster/>
- **Consell de la Unió Europea.** (13 de desembre de 2024). *Posició Comuna de la Unió Europea – Clúster 6: Relacions Exteriors (AD 25/24 CONF-ALB 8/24).* Brussel·les. <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/AD-25-2024-INIT/en/pdf>
- **EEAS.** (2024). *Albania: New Security and Defence Partnership with the EU.* https://www.eeas.europa.eu/eeas/albania-new-security-and-defence-partnership-eu-strengthen-capabilities-and-cooperation_en
- **European Commission.** (2024). *Albania 2024 Report – Enlargement and Eastern Neighbourhood.* https://enlargement.ec.europa.eu/albania-report-2024_en
- **European Commission.** (2024, octubre 30). *Commission adopts 2024 Enlargement Package.* https://enlargement.ec.europa.eu/news/commission-adopts-2024-enlargement-package-2024-10-30_en
- **European Council on Foreign Relations (ECFR).** (2024). *Riding the wave: How Albania can make the most of its EU moment.* <https://ecfr.eu/article/riding-the-wave-how-albania-can-make-the-most-of-its-eu-moment/>
- **European External Action Service (EEAS).** (2025, gener 28). *EU4Digital Justice, an Integrated Case Management System for the judiciary in Albania.* https://www.eeas.europa.eu/delegations/albania/eu4digital-justice-integrated-case-management-system-judiciary-albania_en
- **European Parliament.** (2023, juliol 12). *Texts adopted - 2022 Report on Albania.* https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-0285_EN.html
- **European Parliament.** (2025, març 10). *European Parliament to establish Western Balkans office in Albania.* <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20250310IPR27226/european-parliament-to-establish-western-balkans-office-in-albania>

- **Gallup.** (2012). *U.S. Leadership Remains Strong in Albania and Kosovo*. U.S. Global Leadership Report. <https://news.gallup.com/poll/153940/us-leadership-remains-strong-albania-kosovo.aspx>
- **Gallup Balkan Monitor.** (2022). *Public opinion in the Western Balkans: Trust in the United States*.
- **Global Voices.** (2023). *Zero benefits for Albania from China's Belt and Road Initiative*. <https://globalvoices.org/2023/03/02/zero-benefits-for-albania-from-chinas-belt-and-road-initiative/>
- **Global Witness.** (2023). *The violent erasure of land and environmental defenders*. <https://www.globalwitness.org/en/campaigns/land-and-environmental-defenders/missing-voices/>
- **ICEX.** (2023). *Informe Económico y Comercial Albania*. <https://www.icex.es/content/dam/es/icex/oficinas/099/documentos/2023/10/informes-oficina-albania/IECseptiembre23pdf.pdf>
- **Monitor.al.** (2025). *Builders predict a 15% increase in apartment prices*. <https://monitor.al/en/ndertuesit-parashikojne-rritje-me-15-te-cmimeve-te-apartamenteve/>
- **Reuters.** (2025). *Albania approves luxury resort project linked to Jared Kushner's company*. <https://www.reuters.com/business/albania-approves-luxury-resort-project-linked-jared-kushners-company-2025-01-16/>
- **Shehu, G., & Dervishi, S.** (2022). *Kenge per Suri Shehun* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=Xqxr6abG-ec>
- **Tirana Times.** (2025). *Kushner granted 'strategic investor' status for Sazan development ahead of Trump's inauguration*. <https://www.tiranatimes.com/kushner-granted-strategic-investor-status-for-sazan-development-ahead-of-trumps-inauguration/>
- **Unió Europea.** (2019). *Reglament (UE) 2019/125 del Parlament Europeu i del Consell, del 16 de gener de 2019, relatiu al comerç de certs béns que poden ser utilitzats per infligir la pena de mort, tortura o altres tractes o penes cruels, inhumans o degradants*. *Diari Oficial de la Unió Europea*, L 30, 1–58. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CA/TXT/?uri=CELEX:32019R0125>
- **Unió Europea.** (2019). *Reglament (UE) 2019/452 del Parlament Europeu i del Consell, d'11 de març de 2019, pel qual s'estableix un marc per al cribratge de les inversions estrangeres directes a la Unió*. *Diari Oficial de la Unió Europea*, L 79I, 1–14. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CA/TXT/?uri=CELEX:32019R0452>
- **U.S. Census Bureau.** (2023). *Foreign Trade: Trade in Goods with Albania*. <https://www.census.gov/foreign-trade/balance/c4810.html>

- **U.S. Department of State.** (2023). *2023 Investment Climate Statements: Albania*.
<https://www.state.gov/reports/2023-investment-climate-statements/albania/>
- **Vasili, P.** (2025). *Declaracions sobre la situació política a Albània*. Politiko.
<https://politiko.al/english/ditari-i-opozites/vasili-keta-qe-hanin-barin-e-sorosit-mbeshteten-nje-bande-te-k-i527821politiko.al+1politiko.al+1>
- **Voltalia.** (2023). *Construction of a 100-megawatt solar power plant in Albania*.
<https://voltalia.gcs-web.com/news-releases/news-release-details/construction-100-megawatt-solar-power-plant-albania>
- **WAM – Emirates News Agency.** (2024, juny 10). *UAE-Albania non-oil trade hits \$80 million in 2023, up 117% YoY*.<https://wam.ae/en/details/1395303249497>
- **Zawya.** (2024, novembre 21). *UAE, Albania convene inaugural Joint Economic Committee in Tirana*.<https://www.zawya.com/en/economy/gcc/uae-albania-convene-inaugural-joint-economic-committee-in-tirana-lecex3a6>

Annexos

1. Transcripció Entrevista Genc Pollo

El 13 de maig de 2015 vaig tenir l'oportunitat de realitzar una entrevista amb Genc Pollo, destacat polític albanès, exministre en diverses carteres (Educació, Tecnologia, Integració Europea) i una figura clau en el procés de democratització d'Albània després de la caiguda del règim comunista. Cofundador del Partit Democràtic, també ha estat diputat i vicepresident del Parlament d'Albània. La conversa es va dur a terme en italià, llengua que compartim amb fluïdesa, i vam abordar qüestions rellevants relacionades amb el procés d'adhesió d'Albània a la Unió Europea, les seves relacions exteriors i els reptes democràtics del país. A continuació, presento la transcripció íntegra de l'entrevista.

[Biel Gironès] Buongiorno, grazie mille per aver accettato questa intervista. È un piacere poterti parlare oggi. Possiamo farla in italiano se ti senti a tuo agio, oppure possiamo passare all'inglese, come preferisci.

[Genc Pollo] Buongiorno, grazie a te per l'invito. Sono felice di partecipare, anche se uso l'italiano molto meno dell'inglese, che impiego ogni giorno per lavoro. Tranne quando scrivo la biografia, che è una vergogna! Possiamo comunque provarci. Il mio italiano sarà forse un po' meno fluido, ma possiamo andare avanti. Se poi è meglio per entrambi, possiamo passare all'inglese. Proviamo la prima domanda in italiano, e poi vediamo. Perfetto.

[Biel Gironès] Quindi, la prima domanda che ti volevo fare è se posso includere il tuo nome nella mia tesi. O vuoi che siano anonime le tue risposte?

[Genc Pollo] Sì, facilmente.

Relazioni tra l'Albania e altri paesi come la Cina, la Turchia o gli Stati Arabi Uniti aiutano nell'economia e anche nella posizione strategica dell'Albania.

Adesione alla Unione Europea. No, l'adesione, cioè, credo che si deve separare un po' le relazioni esterne, non necessariamente politiche, ma le relazioni economiche, perché con parte dei paesi, dritte terze potenze, diciamo così, le relazioni sono piuttosto economiche che sostanzialmente politiche. Il punto è se gli investimenti da questi paesi o altri ingaggiamenti economici servono a sviluppare il mercato, arricchire, cioè a ingrandire il prodotto interno lordo, a fare dell'Albania un paese o meno povero o più ricco, che sarebbe tecnicamente la stessa cosa con le relazioni che l'Albania ha con l'Unione Europea e i suoi paesi, con l'America del Nord, con altri paesi del mondo, cioè è commercio, investimenti che porta a un sviluppo. Questo per sé, se aggrandisce il PIL per capita, fa avvicinare

lentamente, cioè fa chiudere il gap che è tra il socio-economico divario, credo che si dice divario in italiano, il per capita albanese e medio europeo, perché se si compare l'Albania, il Montenegro, la Macedonia e la Moldavia sono stessi o meno, piuttosto meno che i paesi membri con questo indicatore più basso, diciamo che sarebbero la Bulgaria e la Romania, cioè sono scambi. E di investimenti che portano al sviluppo economico, al grandire del PIL e poi riducono la differenza economica e socio-economica tra Paese candidato e Unione Europea. Ma politicamente non necessariamente, essendo diventato il nostro mondo quello che è diventato.

[Biel Gironès] Ok, quindi adesso ci sono delle relazioni tra l'Albania e questi paesi come la Cina, la Turchia o gli Stati Arabi Uniti? Questi esistono adesso e come mi hai detto è sempre a favore dell'economia, dello sviluppo regionale dell'Albania.

[Genc Pollo] Con la Turchia, la Turchia ha delle pretensioni di presentarsi come una potenza neo-otomana e di estendere la sua influenza anche politica e culturale, religiosa forse, nei Balcani e questo è una cosa non molto per molti. Sfortunatamente il premier albanese di Rama e il presidente turco Recep Tayyip Erdogan hanno un stretto rapporto anche personale che induce una più forte influenza turca nell'Albania. Essendo la Turchia ironicamente un paese candidato, ma senza delle chance reali per diventare membro, è un'ironia perché la Turchia nei Balcani, nel Medio Oriente e nel Caucaso si comporta come una potenza che vede le sue cose e i suoi interessi, ma non se ne è. Diciamo così, bruscamente, non se ne prega molto della politica estera-europea, cioè della *Foreign Security Policy* of the European Union, cioè in questa prospettiva non è che aiuti molto.

E gli altri paesi, è molto chiaro, la Russia è un aggressore che minaccia l'Europa, la Cina è più, hanno finito la Commissione Europea, un rivale e un competitore economico, sistemico, ideologico, cioè anche l'investimento, anche questa cosa della Cina. Anche i rapporti con la Cina, se si vedono tra le lenti, queste lenti geopolitiche, cadono nella stessa categoria. E più o meno, in modo meno drammatico, anche le relazioni con i paesi del nord, con gli Emirati, si vedono nello stesso modo.

Cioè il governo Rama vuole attrarre investimenti da questi paesi. Ma questi investimenti sono a favore di un circolo stretto intorno al primo ministro, con molte storie di favoritismo, di corruzione, di cose così. Anche di violazione dell'accordo di stabilizzazione e associazione che è il trattato legale tra Repubblica e l'Albania e l'Unione Europea. C'è stato un grande caso molto dibattuto nel Parlamento, credo anche dall'Unione Europea, ma poi l'Unione non ha fatto niente in violazione di questo accordo che prescrive che se c'è un tender deve essere aperto per tutte le imprese con sede in Unione Europea. Cioè, non ci deve essere una pratica discriminatoria verso le imprese dell'Unione. E per un accordo bilaterale Albania-Emirati certe parti di terreno, di real estate, nel porto di Durazzo, si sono accordati così a una compagnia emirata.

La storia economica, il profitto, questa è la corruzione, il danno per il bene pubblico e poi i profitti per certi individui, è una storia da investigare. Ma non parlo di questo, parlo: l'Unione Europea, la

Commissione, ha visto che c'è una violazione, pare che l'ha reso nelle riunioni di Tirana e Bruxelles, ma non ha fatto un grande passo, cioè ha tollerato la violazione. Anche questo si deve tenere a conto. Incontro con quando l'Albania fa queste relazioni economiche con paesi terzi come gli Emirati.

La stessa cosa, quello che so io, un precedente, un episodio simile non è successo con la Cina, ma con gli Emirati è già successo e non è bello per un paese, almeno per un paese candidato che si dice di seriamente volere accedere un giorno quando sarà ed è questo che non capisco perché è dirà ma è sempre quello che dice di entrare alla Unione Europea prima di finire il 2029 e essere completata questa adesione dell'Albania alla Unione Europea e quindi è proprio lui quello che fa queste negoziazioni tra i paesi arabi per sempre per la sua beneficenza quindi non ha senso. Quindi adesso capisco che tutto non è tanto difficile da capire anche se stai in Barcellona potrebbe stare in Lisbona e lo capisci lo stesso, cioè è una...

E dirà ma non è il solo, ci sono altri dirigenti uomini forti se vuoi dire per esempio al Belgrado che parlano di Europa, che verbalmente adorano l'Unione Europea, che dicono che la fine, cioè l'intesa e lo scopo della vita politica è di far accedere il proprio paese all'Unione, che è un bel sogno. Una buona opportunità. Ma praticamente beneficiano dei fondi europei, che in una certa parte sono destinati a favore di certe tasche private e questo anche provato in Albania con il programma IPARD per l'agricoltura, che è stato sospeso dalla Commissione europea due anni fa e non attivato per diciamo così, in lingua diplomatica, irregolarità. Se cominciamo agli dettagli non è bello.

E poi con altri paesi lo fanno lo stesso, perché l'Europa è in Serbia meno, ma in Albania più. L'Unione Europea è popolare e usare la verba in mente fa senso perché si vende alla pena pubblica.

La gente, l'immagine, altri dicono "l'illusione" che io vi porto in Europa, io porto l'Europa qui, voi siete stati poveri, voi siete stati cittadini seconda classe, io vi faccio sentire o essere trattati lo stesso come i tedeschi, come i francesi, come gli olandesi, cosa del genere. Parte del mestiere, ma non la migliore parte del mestiere.

Ma quando si vede la pratica, non necessariamente le leggi adottate, perché certe leggi vengono adottate trasponendo la chiara comunità, ma l'applicazione, il vivere della legge, lì non si vede molto. C'è un divario, c'è una gap tra amore verbale per l'Europa e prassi come quell'accordo speciale passato in Parlamento con velocità eccessiva, senza consultazione, senza deliberazione, con gli Emirati, che viola l'accordo di stabilizzazione-associazione.

[Biel Gironès] Minchia, che disagio. Quindi in questo senso, il maluso dell'Unione Europea è moneta corrente.

[Genc Pollo] L'attuale governo, in scopi non ne so, ma il governo socialista, il governo precedente del Partito Socialdemocratico, passava delle leggi con la procedura urgente, cioè per evitare il dibattito e il consulto, sì, riferendo che è una legge per l'accesso all'Unione Europea. Una di queste leggi era per legalmente piantare e processare il cannabis, la droga, che non avrebbe niente da fare con. E loro

hanno usato la referenza all'Unione Europea e lo facciamo per l'Europa, essendo un'attitudine della Commissione Europea che vedeva questo governo come pro-europeo.

Ma questo non è un dibattito neanche qua in Spagna e noi siamo nell'Unione Europea. È stupido fare un dibattito sulla legalità? No, è la mal-instrumentalizzazione dell'Unione Europea, aiutata da un certo comportamento dei funzionari della Commissione, che artificialmente, ingiustamente, scelgono piuttosto i socialdemocratici, ma non solo, i pro-europei e gli altri le fanno una dannazione, non sono i pro-europei.

E quelli pro-europei che si sentono ben trattati da Bruxelles, con l'Unione Europea avendo una area, si sentono intoccabili e cadono in queste prassi. Perché hanno un protettore, ma non un protettore per fare le buone cose e i standard che chiede l'Unione Europea, ma per fare affari dubbiosi come le droghe e come questi affari immobiliari con un tycoon emirato che ho riferito prima. Sono esempi molto discussi, e sono largamente dibattuti, ma nel piccolo cerchio dell'Albania e della Macedonia non si legge niente. In Spagna anche meno, suppongo, ma non è che seguo poi se il paese o il mondo scrive delle cose su questi temi. No, tutto questo qui non arriva. In Barcellona, cioè nella Catalogna, anche meno, che ha le sue cose con i castigliani.

[Biel Gironès] Certo, certo. Certo, anche mi farebbe piacere farti la domanda su cosa ne pensi, però non entra nella mia tesi, ma sui rapporti, cosa ne pensi tu come una persona albanese che ha lavorato nel mondo della politica su questa situazione della Catalogna e nella Spagna? I rapporti tra i catalani e i spagnoli? Non so se hai una ferma, una opinione ferma, così concisa. I catalani, quelli che vogliono l'indipendenza, dicono che il Kosovo l'ha ottenuto, noi perché?

[Genc Pollo] No. E io non credo che si possa comparare, perché quello abbiamo conosciuto, il Kosovo degli anni Ottanta, gli sviluppi politici seguendo l'ascesa di Milošević al potere hanno abrogato tutti i diritti e hanno anche chiuso le scuole che erano in Kosovo e la popolazione non voleva far andare i loro bambini nelle altre scuole con il curriculum serbo che non lo capivano, non era cultura.

[Genc Pollo] E questo non si dice frequentemente, ma in un'Europa, anche se un'Europa divisa dal 'iron curtain', come si dice, dal muro di Berlino e dal cortina di ferro, avere più di un milione di che non ha scuole dove la scuola è stata proibita è stata chiusa. Non è che siano molto poveri, non hanno scuole come c'erano al medioevo; avevano delle scuole regolari e poi sono state chiuse per la popolazione e hanno fatto scuole private nei sotterranei delle case perché era anche pericoloso con questa situazione di grave dei diritti molto fondamentali. Si può elevare una reclamazione di autonomia o di indipendenza, quello che so io; i diritti che hanno gli catalani sono tra i più alti se non i più alti in Europa, cioè non è che ci sia oppressione.

[Genc Pollo] Di Madrid o se Franco va risuscitato, però no, questo non lo è, cioè si deve essere ragionevoli.

[Biel Gironès] Sai un sacco di cose della Spagna, incredibile.

[Genc Pollo] No, perché vedo quelli che suppongono Sanchez, che chiedono il povero Sanchez non passa il budget al Parlamento perché gli chiedono delle cose che non, cioè. Non sono molto usuali in Europa anche noi siamo diversi quindi tornando sulla mia domanda della tesi ma la Catalogna è un paese ricco con una buona economia, cioè può aiutare i mossos, quella polizia a loro è incredibile. Se gli altri avessero delle cose simili, ci sarebbero meno guerre e meno conflitti nel mondo.

[Biel Gironès] Certo, questo è certo. Molto di squadra. Molto di squadra, sì sì sì sì, certo, da incredibile, grande. Quindi tornando alla mia domanda della tesi, quindi pensi che queste relazioni tra l'Albania e i paesi come fuori idea? esterni dell'Unione Europea rafforzino o indeboliscono l'immagine dell'Albania come candidato credibile all'Unione Europea?

[Genc Pollo] Scusa, qual è la questione? È la terza domanda che dice che se queste relazioni tra l'Albania e gli altri paesi rafforzino o indeboliscono l'immagine Vista da Bruxelles, Vista da Bruxelles.

[Genc Pollo] Certo sì sono esagerate certamente che indeboliscono, ma a parte episodi come quella violazione dell'accordo attraverso il trattato con gli Emirati non è che poi l'Albania ha un rapporto comparato con altri paesi anche paesi membri dell'Unione l'Albania non ha dei rapporti così stretti e così significativi per essere selezionato come un paese problematico in riguardo alle relazioni con paesi terzi. Paesi terzi è un termine per dire paesi non amichevoli. No, non è molto il caso, cioè con la Turchia è un po' problematico, con quegli Emirati sì, con la Cina ha acquistato due grandi imprese che normalmente si categorizzano come critical infrastructure, infrastruttura critica. Nel frattempo, l'una è stata acquistata da un tycoon albanese che è l'aeroporto di Tirana e l'altra è i diritti di estrazione di nafta, di petrolio nel sud. Quello era nelle mani canadesi e i canadesi l'hanno venduto ai cinesi. Con l'ambiente, con l'environnement, c'erano anche con i canadesi e ci sono anche con i cinesi, sfortunatamente.

[Biel Gironès] E quindi tu pensi che questo impedisca, queste relazioni tra l'Albania e questi paesi impedisca o da Bruxelles vedono questa situazione come un po' pericolosa per avere in primo piano l'adesione dell'Albania?

[Genc Pollo] Non saprei se si sono casi che cioè il premier ama tenta di di punch above his weight tenta di prendere dei roli per essere per attrarre la la tensione europea o la tensione più larga facendo proibire TikTok e facendo delle cose tanto perché il New York Times o Le Monde scrivono su di lui. È semplicemente così. E anche per essere percepito positivamente. Ma è un po' esagerato e anche

controproducente. Si è offerto di fare la mediazione tra Grecia e la Turchia, avendo delle buone relazioni con Erdogan e potenzialmente delle buone relazioni con Mitsotakis ma non è diventato niente perché un piccolo paese può fare il corriere ma non può garantire l'esito dell'accordo che forse Bruxelles può, forse Washington può.

[Genc Pollo] È così la cosa ma a lui l'importante è che si faccia parlare su di lui che lui tenta di fare una buona cosa. È un PR stunt, si dice in inglese, un esercizio in pubblica relazione. È come Trump.

[Biel Gironès] Quindi, per quello che capisco,

[Genc Pollo] No, Trump fa delle cose, anche se non è molto coerente, lui ha molti mezzi che usa qualche volta brutalmente per arrivare ai suoi fini. C'è una differenza.

[Biel Gironès] Quindi, per quello che mi dici, questa influenza della Turchia è culturale più che

[Genc Pollo] Loro tentano di fare culturale e penso che loro, la Turchia, hanno quell'agenzia di sviluppo che fa una piccola parte del lavoro sociale, cioè i kindergarten, i baby center, i centri per i bambini e i ragazzi.

[Genc Pollo] Ma piuttosto fanno delle moschee e degli edifici del periodo dell'impero ottomano e tentano di prendere in mano anche la comunità musulmana, cioè la chiesa musulmana sunnita in Albania. Da noi si chiama comunità musulmana, cioè la comunità musulmana è un'organizzazione con un capo e da molto tempo tentano di far licenziare uno per far venire un altro che...

[Genc Pollo] Balcani occidentali hanno la prospettiva europea, cioè la membership, cioè l'adesione come membri. Anche nella Commissione, anche nel Parlamento europeo e in certi, ma non tutti, paesi membri. Sia il Trattato di Lisbona, secondo il quale è articolo numero due, l'Unione Europea è basata sullo Stato di diritto, democrazia, diritti, libertà umane. L'enlargement dovrebbe rafforzare queste cose e quello che si vede in certe cose per miopia o per altri interessi, la politica dell'allargamento favorisce qualche volta il contrario di questo. È questo che tento di dire. E questa è una cosa, e gli altri che non sono molto entusiasti per l'adesione dei paesi candidati non sono stupidi e lo vedono e dicono 'Ah, sì, ma vedi la Serbia, vedi l'Albania' e giustamente dicono che i standards non sono buoni, non sono stati realizzati. Si è fatto retromarcia, in qualche caso, in Serbia e in Albania, e dicono che se una commissione fa una proposta, la proposta non è basata sui soliti fatti. E questo è il secondo punto.

[Genc Pollo] Il terzo punto sarebbe che paesi come la Francia e la Germania, e altri vogliono riformare internamente l'Unione, e poi far aderire altri paesi. Come Macron ha detto, noi con 27 abbiamo difficoltà a mettersi in linea o non vedere un membro usare il veto con 30 o 35 sarebbe un casino. E questa è anche la posizione del nuovo governo tedesco, che vuol dire abolire il veto. Ma i paesi della linea del fianco est dell'Unione, dalla Finlandia al Cipro, il veto per loro è sacrosanto

perché tramite il veto difendono l'interesse nazionale. Così lo vedono e così lo dicono. E anche l'Austria, che non è nella fianca, non ha vicini problematici. Né la Turchia, né la Russia, né il Belarus.

[Genc Pollo] Ho visto una settimana fa la ministra per l'Europa, signora Plakol, che diceva che l'unanimità sta bene così com'è. Non puoi abrogare, non puoi annullare l'unanimità se con l'unanimità. E anche se un membro solo sarebbe contro, non si può: cioè la condizione per far aderire i paesi candidati non c'è. Temo che non ci sarà per molto e lungo tempo, perché abolire il veto è una cosa che molti paesi non vogliono e così è molto più ragionevole di fare il stage succession, cioè l'allargamento graduale con far aderire speriamo sotto condizionalità seria. Non è stato sempre il caso: i paesi candidati a strumenti ai programmi a istituzioni dell'Unione senza pretendere di farle come l'ha fatto la Croazia nel 2013, che ha fatto in modo regolare ha chiuso tutti i capitoli e è diventato pieno membro.

[Genc Pollo] Non lo vedo né per l'Albania, né per il Montenegro, né per la Serbia, cioè perché i nostri paesi, alcuni dei nostri paesi candidati, non fanno seriamente per elevarsi nei standard europei come descritti. Dall'altra parte, perché l'Unione, diciamo, facciamo una cosa impossibile, poi diventate membri e la cosa impossibile rimane impossibile.

[Biel Gironès] Quindi pensi che adesso ho scritto tutto questo e poi ti posso mandare certe cose che ho preparato.

[Genc Pollo] Sì, per favore, volentieri. Quindi pensi che adesso sarà più difficile che sia raggiunta questa adesione. Ma non per i paesi terzi, non per la Cina.

[Biel Gironès] No, no, no. L'Albania non fa casino su questo aspetto. Ok. Quindi l'Albania ha questi rapporti con paesi terzi, come la Cina, eccetera, ma anche, pretendo anche so, che l'Albania riceva aiuti dall'Unione.

[Genc Pollo] Sì, sì, questo con grande piacere.

[Biel Gironès] Ma dove vanno questi aiuti?

[Genc Pollo] Con grande piacere, come già descritto, sì, perché no?

[Biel Gironès] Ma dove sono investiti questi aiuti che l'Albania riceve dalla Unione Europea?

[Genc Pollo] Ma perché nella teoria dovrebbero andare per fare? Ci sono per prepararsi per l'adesione, cioè per conformare la legislazione nazionale e ci sono anche progetti di sviluppo. Ci sono le scuole che sono tradizionali per progetti di sviluppo, è più per aiutare a raggiungere per sviluppare l'agricoltura e il turismo, ma anche arrivare a certi standard basati sulle IP comunitarie. Ma poi è stato fatto il *detournement*, come si dice in spagnolo? *Detournement* dei fondi. Il aggiramento dei fondi, si

dice credo in italiano. *Imbezzlement* in inglese. La devoluzione dei fondi che hanno invertito, sì. Ci sono stati casi, anche in Spagna ho visto concerti di partita.

[Biel Gironès] Quindi pensi che questo ritmo o la strategia del processo di adesione dell'Albania a Bruxelles sia cambiato in risposta a questa presenza esterna? Da questo aiuto dei paesi cinesi, Turchia?

[Genc Pollo] No, no, no, non credo. Non lo credo molto perché non è che, come già detto, l'Albania è un caso preoccupante. Ci sono altri paesi come la Serbia che sono un caso preoccupante. Ma ci sono presenti, ma non in modo da influenzare politicamente.

[Biel Gironès] E quindi per quello che mi hai detto prima, pensi che la Unione Europea consideri l'Albania un bene strategico per controbilanciare queste influenze extra-europee?

[Genc Pollo] Sì, questo sì. Perché l'Albania dal 1992, quel partito democratico che era il più pro-europeista, poi il Partito Comunista, ora Partito Socialista di Edirama, nel 1995 ha cambiato da anti-Nato, anti-Americano, anti-Unione Europea, è diventato pro, c'è stato un trasformazione nel metà anni 90 e quando sono arrivati al potere hanno proseguito le stesse politiche estere, cioè verso l'Europa, verso l'Alleanza Atlantica e qui non c'è stato mai una... Questo è una costante.

[Biel Gironès] Quindi anche sono costanti questi rapporti tra Bruxelles e l'Albania?

[Genc Pollo] Se vedi strettamente la politica estera e la politica di sicurezza, questo è una costante. Se vedi poi i standard, i cosiddetti criteri di Copenaghen, che sono adottati in Copenaghen nel 1992, credo, e poi sono supplementati con i criteri di Madrid, perché c'è un altro summit, cioè: per accedere il paese deve avere un Stato di diritto, una democrazia, diritti di libertà umane come primo, poi secondo di apportare un valore economico e terzo di essere in grado di applicare l'**acquis** con la sua amministrazione. Ma il primo dei tre criteri di Copenaghen, cioè la democrazia, qui c'è un grande problema. Qualche volta Bruxelles lo vede, qualche volta non lo vede, qualche volta lo nega e non aiuta molto quando fa un po' la propaganda del regime.

[Biel Gironès] E tu che lavori nella politica, come pensi che si usa tutto questo, tutti questi aiuti dell'Unione Europea?

[Genc Pollo] Parte di questo è buono. L'Albania nell'ottobre entra attivamente nella **SEPA**, *Single Euro Payment Area*. Cioè se io pago, trasferisco 100 euro a te, io devo pagare 20 euro, qualche volta 30, qualche volta 40 euro di più come *bank transfer fee*, commissione bancaria, che è eccessiva. Questo cambierà, cioè nel senno, nell'ambito della *staged accession*, accedere a strumenti dell'Unione Paesi Candidati, che non era prima, è una cosa positiva. [...]

[Biel Gironès] Grazie mille, ti ringrazio un sacco, è davvero stato super interessante.

[Genc Pollo] Grazie mille, buona giornata.

[Biel Gironès] Prego, buona giornata. Arrivederci, ciao.

[Genc Pollo] Grazie, ciao, buona giornata.